

Slovenski dom

Stev. 17

V Ljubljani, ponedeljek 22. januarja 1940

Leto V

Posvet jugoslovanskega zunanjega ministra z romunskim - dogodek svetovnega pomena

Važna izjava dr. Mačka o potrebi sodelovanja med Jugoslavijo, Romunijo, Madžarsko in Bolgarijo

Belgrad, 21. jan. m. Jugoslovanski in romunski zunanji ministri sta se v soboto sešla v Vrhu na jugoslovansko-romunski meji in imela tam dve in pol ure dolg posvet. Jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića so spremljali njegovi ožji sodelavci dr. Gavrilović, Šećerović in tajnik Zvekić, romunskega zun. ministra Gafencu pa Dimitrescu, Popescu in romunski poslanik na našem dvoru Cadere.

V romunskih in jugoslovanskih uradnih krogih pravijo, da sestanek ni bil nepričakovan, temveč je bil že prej dogovorjen. Bilo je potrebno, da zunanja ministra zavezniških držav razpravljata o vprašanjih, ki so v zvezi z bližnjim posvetom Balkanske zveze v Belgradu. Jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković je Gafencu obvestil o dosedanjem in o najnovejšem delu Balkanske zveze za mir. Sestanek v Vrhu je bil torej informativnega značaja in niso mogli zato biti na njem sprejeti sklepi, ki bi bili obvezni za vsa Balkanska zvezo.

Toda vseeno je ta informativni sestanek vzbudil silno zanimanje v domači in tuji javnosti. O posvetu zunanjih ministrov, ki sta v soboto popoldne odstopovala iz Vrha, je bilo izdano naslednje uradno sporočilo:

Romunski zunanji minister Grogore Gafencu in jugoslovanski minister Aleksander Cincar-Marković sta se sestala danes, 20. januarja, v Vrhu. Oba ministra sta razpravljala o vprašanjih v zvezi z organizacijo bližnjega zasedanja stalnega sveta Balkanskega sporazuma, ki bo 2. februarja v Belgradu.

Budimpešta, 21. jan. g. Največ pozornosti sestanku jugoslovanskega zunanjega ministra z romunskim posveča madžarski tisk, ki pravi, da je bil to pomemben mednarodni dogodek, ki je zrasel iz okvira balkanske politike in postal dogodek svetovnega pomena. Madžarski politični krogi menijo, da tvori ta sestanek

Sladkor v Italiji - na karte

Rim, 21. jan. o. V soboto je bila razglašena nova uredba, s katero se omejuje poraba sladkorja v Italiji ter odpravlja prosta prodaja tega živila. Od 1. februarja dalje bodo zasebniki mogli dobiti sladkor samo na nakaznico. Za osebo je določeno pol kilograma na mesec. Cena sladkorja ostane dosedanja. Krajne oblasti so dobile že vsa potrebna navodila za izvajanje te omejitve. Vse družine morajo od 24. do 27. januarja sporočiti svojim običajnim dobaviteljem, koliko članov imajo, da bo moglo za zalogo sladkorja pravilno razdeliti po vsaj državi. Javni lokali, industrija, pijavci itd. bodo dobivali sladkor v taki količini, kakor so ga potrebovali po navadi.

Omejitev železniškega prometa zaradi mraza

Belgrad, 21. januarja. Zaradi velikih snežnih zametov in viharjev sta danes na postaji Kolari blizu Belgrada trčila osebni in tovorni vlak. K sreči ni bilo človeških žrtv. Zaradi velikega mraza in snežnih zametov je bila železniška uprava prisiljena omejiti osebni promet. Vzdrževala pa bo predvsem tovorni promet v neomejenem obsegu zaradi dovažanja živil in kurjave v mesta.

Vesti o novih nemških mirovnih predlogih

London, 21. januarja. o. Današnji »Observer« piše, da Nemci spet pošiljajo posrednike na Švedsko, v Holandijo, Švico in Italijo. Ti odposlanci naj bi dosegli, da bi se po osredovanju teh držav sklenil mir pod naslednjimi nemškimi pogoji:

1. Nemčija bi pustila Poljsko, Češkoslovaško in Avstrijo delno neodvisnost pod vrhovno oblastjo Nemčije.

2. Namesto kancelarja Hitlerja pa bi prevzel vodstvo Nemčije maršal Göring.

Angleški tisk sklepa iz tega, da je Nemčija v dosedanjih vojni prišla v hudo gospodarsko st-

Silen mraz in nebesne prikazni po svetu

New York, 21. jan. o. V Združenih državah je tak mraz, da imajo na skrajnem jugu v Alabami nižjo temperaturo kakor na severu v Aljaski. Železniški promet je deloma ustavljen, avtobusni promet v srednjih državah pa popolnoma ustavljen. V Floridi in Texasu je zaradi mraza poškodovano skoro vse južno sadje. Na vzhodni obali so zamrznila mnoga pristanišča. Reka Hudson je zamrznila prav do New Yorka. Več majhnih ladij se je potopilo.

Madrid, 21. jan. o. Zaradi mraza in snega je bil na mnogih španskih krajih ustavljen ves promet. Zaradi tega je ogroženo tudi preskrbovanje življenjskih potrebščin za velika mesta, zlasti za Madrid.

Milan, 21. jan. o. V severni Italiji vlada silen mraz. V Bresciji je bilo preteklo noč -14 stopinj. Sneg je padel tudi v Bologni in Modeni. V Bologni so imeli -13 stopinj, v Modeni pa -12. Zaradi snega je zelo oviran avtobusni promet. Zaradi posledice je prišlo do več nesreč. Na zahodni obali je po letoviščih 10 stopinj pod ničlo. Sneg pada še dalje.

Ze nekaj dni opazujejo v Firenci čudno naravno prikazen. Ponoči, zlasti pred zoro se po-

važno razdobje za nadaljnje urejevanje razmer med državami v južnovzhodni Evropi, in to posebno še med Madžarsko in Romunijo. Razgovori v Vrhu so veljali ne samo balkanskim, marveč vsem evropskim vprašanjem, ki zanimajo balkanske države.

Bukarešta, 21. jan. o. Podpredsednik jugoslovanske vlade, dr. Maček je dal romunski agenciji Rador izjavo o sodelovanju med Jugoslavijo in Romunijo. V tej izjavi pravi med drugim:

Nikdar v zgodovini ni mogla živeti nobena država sama zase. Države so se vezale bodisi zaradi gospodarskih, bodisi vojaških koristi ali obrambe in tako delajo še danes. Male države so se pogosto vezale z velikimi, toda to jim je bilo malokdaj v korist.

Vojna na morju

Angleški 1485 tonski rušilec „Grenville“ potopljen

London, 21. jan. o. Vrhovno poveljstvo angleške mornarice sporoča, da se je v soboto v Severnem morju potopil zaradi mine ali zaradi nemškega torpeda 1485 tonski torpedni rušilec »Grenville« pod poveljstvom kapitana Greasyja. Rušilec je bil izročen v službo 1. 1935. in je bil najmodernejše vrste. Vredil je oddelk manjših rušilcev, ki so lovili podmornice. Posadke je imel 189 moških in šestnikov. Od teh so jih dozdaj rešili 108, 8 jih je izgubilo pri nesreči življenje, 72 pa jih pogrešajo.

Številke o nedolžnih civilnih žrtvah sovjetskih letalskih napadov na Finsko

Sovjetska letala so danes zmetala spet 3000 bomb na finske nezavarovane kraje

Oso, 21. jan. o. Vsi večji norveški listi prinašajo številke o učinkih sovjetskega letalskega bombardiranja na Finskem. Podatke je dal listom neki norveški polkovnik, ki se je mudil kot vojaški opazovalec do pred kratkim na finskih bojiščih. Poročilo pravi:

Od začetka vojne do 15. januarja je letelo nad finskim ozemljem 1300 sovjetskih letal. 215 od teh je bilo sestreljenih, 170 poškodovanih, okoli 200 pa jih je zaradi obrabe motorjev nesposobnih za službo.

Do 15. januarja je padlo na finsko ozemlje 6400 različnih bomb, od tega 4900 na nezavarovana mesta. 29 tridesetih zadetih stavb je bilo civilnih, v ostalo tridesetino so vštete vojaške naprave, med njimi štiri vojaške bolnišnice, dve ambulanti in tri prazne letalske lope. Največ bomb je padlo do 15. januarja na Virborg nad 800. Na drugem mestu je Hangoe, nato Abo, potem Kojivisto, Helsinki, Kotka, Vaso, nato Lahti.

Pri letalskih napadih je bilo 720 ljudi ubitih ali hudo ranjenih, med njimi 585 civilistov, večina od teh žensk 882, nato pa otrok pod 15. letom.

sko in da je pripravljena za sklenitev miru, ki bi ji v glavnem zagotovil ohranitev tistega, kar je do zdaj dobila, žrtvovati celo svojega kancelarja. Nikakor pa ne bi Nemci sprejeli miru, ki bi jim odvzel katero od zasedenih pokrajin. Zdi se pa, da Anglija in Francija teh nemških zahtev ne bosta sprejeli, saj sta si postavili za cilj uničenje sedanjega reda v Nemčiji.

Berlin, 21. januarja. o. Nemška vladna agencija DNB prinaša sporočilo, v katerem zavrača vesti o nemških novih mirovnih predlogih.

Šah

Celje — Zagreb 4½ : 3½

Zagreb, 21. jan. V dvorani Matice hrvatskih obrtnikov se je odigral danes šahovski dvoboj med celjskimi šahisti in Zagrebčani. Zamišljena je bila tekma kot povračila, kajti Zagrebčani so prejšnjo izgubili in so hoteli oprati ta madež. Toda tudi danes se jim ni godilo nič boljše. Tudi to tekmo so izgubili, in sicer z izdom 4,5:3,5.

Naročajte Slovenski dom!

Vesti 22. januarja

Sv. Oče Pij XII. je poslal predsedniku Združenih držav Rooseveltu odgovor na božično sporočilo. V njem pravi, da je Rooseveltovo božično pismo bilo žarek upanja in tolažbe v vrtincu vojne. Upanje na mir je zdaj zelo slabotno zaradi motenj, ki same po sebi niso velike, pa jih je težko prebroditi. Mir bi bilo mogoče doseči samo po načelih pravice. Vsi prijatelji miru bodo navzlic vsemu delali za to vzvišeno nalogo.

»Petit Parisien« objavlja danes prikaz položaja na belgijsko-nemški meji pri Aachen. Trdi, da imajo Nemci na tem področju pripravljenih 2000 letal.

Današnji nemški listi prinašajo tretji del nemškega uradnega odgovora na francosko »Rumeno knjigo«, ki pod naslovom »Castne besede« dokazuje, da je Nemčija kriva sedanje vojne. Ta del nemškega odgovora prikazuje kot glavna francoska krivca za vojno mornariškega ministra Campinchijsa in generala Gammelina.

Za prvo pomoč Finski je treba vsaj 70.000 vojakov in 400 lovskih letal, sodijo angleški politični krogi.

Angleški zunanji minister Halifax je imel v soboto govor o ciljih sedanje vojne in dejal, da je glavni angleški cilj zagotovitev svobode malim narodom in, da se bosta Anglija in Francija posvečevali za mir šele tedaj, ko ne bo od Nemčije več grozila malim državam nobena nevarnost. Odgovornost za sedanjo vojno nosi Nemčija, ki se je dolga leta pripravljala na njo, toda njen napad se bo strl ob življenjski zvezi Anglije in Francije.

5000 Italijanov, med njimi takih, ki so se bojevali že v Španiji, se je prijavilo finskemu poslanstvu v Rimu za prostovoljno vojno službo.

85 ur je že zameten potniški vlak blizu Vidina v Bolgariji. Zamest, v katerem je vlak obličal, je dolg 140 m.

6000 angleških ladij je od začetka vojne potovalo v oboroženem spremstvu. Od tega so jih Nemci potopili samo 12. Druge potopljene ladje so plule same.

Posebni gospodarski odposlanec maršala Göringa Ritter je odstopal v Moskvo, da bo tam končal pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med Nemčijo in Rusijo. Pogodba bo podpisana konec meseca.

Francoski tisk danes še vedno vzdržuje vesti o tem, da bodo Nemci zasedli tisti del poljske Galicije, ki so ga dobili Sovjeti. Sovjeti bi ga odstopili, če bi jim Nemčija pomagala streliti finski odpor. Nemci seveda vse te vesti odločno zanikujejo.

V Belgiji in Holandiji je nastopilo precejšnje pomirjenje, ker so se napovedi o nemškem naporu na ti državi polegale.

Francoska akademija lepih umetnosti je včeraj izvolila za dopisnega člana svojega glasbenega oddelka slovitega finskega skladatelja Sibeliusa — v teh časih, ko n. pr. kulturne ustanove pri nas sprejemajo v članstvo agente Kominterne.

Blizu milijona ton novih vojnih ladij vseh vrst bo v kratkem dodelanih v Angliji.

Bolgarska vlada je sprejela sklep, da bodo izpuščili iz internacije vse politične kaznjence. Internirani bodo ostali samo navijači cen in verižniki.

Na francosko-nemškem bojišču ni bilo — po obojestranskih poročilih — danes nič novega.

Vrhovni poveljnik litvanske vojske general Rastiks je odstopil na zahtevo Sovjetov. General je nasprotoval boljševiškim zahtevam, da bi sovjetsko letalstvo za napade na Finsko uporabljalo litvansko ozemlje.

Anglija mora pridobiti zase vse nevtralne države, če ne, jih bo dobila Nemčija — piše današnji »Sunday Times«.

Angleška vlada je odgovorila Združenim državam na njihov protest, da bo vztrajala pri pregledovanju ameriške pošte za Evropo, ker je dokazano, da so s to pošto šle v Nemčijo reči, ki omogočajo nadaljevanje vojne.

Važno trgovinsko pogodbo sta danes podpisali Francija in Španija. Po tej pogodbi bo Francija dobivala iz Španije velike množice raznih rud, važnih za vojno industrijo.

Nove zahteve po takojšnji popolni preureditvi države

Tudi srbski demokrati za samostojno Slovenijo in samostojno Srbijo - pred volitvami

Belgrad, 21. jan. m. Kakor smo že poročali, so zadnje dni imele skoraj vse politične stranke sestanke svojih političnih vodstev. Na sestankih so razpravljale o najvažnejših vprašanjih zadnjega časa.

V Belgradu so pred dnevi imeli sestanek člani glavnega odbora zemljoradnikov, v Zagrebu vodstvo HSS, v Belgradu je pa včeraj končala zborovanje svojega glavnega odbora demokratska stranka ter je o treh sejah izdala poročilo za javnost.

V svoji izjavi demokratska stranka znova poudarja odklonilno stališče do sporazuma ter zatem ostro kritizira pripravljeni volivni zakon. Vladi hudo zameri, da še ni izdala napovedanih političnih zakonov in v svojo ostro nastopa proti namenu, da bi najprej razpisali poslanske volitve ter bi nadaljno državno preureditev prepustili novi skupščini. Demokratska stranka je na stališču, da je treba državno preureditev izvesti takoj na vsem državnem področju in ne samo na področju banovine Hrvatske, in sicer z ustanovitvijo samostojne Slovenije in banovine Srbije, ki se naj bi priključili vse pokrajine, ki razen Slovenije niso še doslej pripadle banovini Hrvatski. Zatem naj se po zahtevi demokratov izvedejo še svobod-

ne občinske volitve in šele nato poslanske volitve. Vsako drugačno reševanje naših še odprtih političnih vprašanj bi po mnenju demokratov povzročilo hude posledice, za katere ni mogoče videti kam bi utegnile privedi državo.

Za ostalimi strankami bo v kratkem imel sestanek tudi glavni odbor JRZ. Na njem bodo prav tako pretrgali najvažnejša vprašanja zadnjih časov. Predvsem bodo razpravljali o vprašanju politične zakonodaje, in sicer o novem volivnem zakonu, združevalnem in zborovalnem zakonu in o novem tiskovnem zakonu ter v zvezi s tem tudi o poslanskih volitvah. Dalje bodo govorili o državni preureditvi in o stanju stranke v hrvatskih krajih ter o njenem razmerju do SDS, razen tega pa še o nekaterih drugih političnih vprašanjih.

Kakor v vseh ostalih političnih organizacijah je zadnje čase opaziti precejšnje živahnost tudi v glavnem odboru narodne radikalne stranke, kjer vsi brez izjeme odklanjajo ministra dr. Lazara Markovića kot posredovalca med JRZ in glavnim odborom. Ni izključeno, da bo prišlo do presenečenja in vendarle tudi do ožjih stikov med JRZ in glavnim odborom narodne radikalne stranke, seveda brez g. Markovića.

Dobrim Ljubljčanom!

Škofi ljubljanski:
dr. Gregorij Rožman l. r.

Iz Gorice, s Krasa in iz Trsta

asa in iz Trsta

Koledar

Obvestila

Trbovlje

Pogumni ljudje. Zadnjo nedeljo je bilo oklica-
nih 22 parov. Za božič je bilo tudi poročenih 18 pa-
rov. To bi kazalo, da si ljudje kljub vznemirljivi
poročilom obetajo dobro bodočnost in se nič n-
dajo prestrašiti.

